

[Otto Mørch.]

bliver spørgsmålet nu, om man kan acceptere, at vor almindelige holdning til dødsstraf, og dermed i sidste instans også til respekten for det enkelte menneske, skal suspenderes i ekstraordinære situationer.

Det er min opfattelse, at svaret herpå må være benægtende. De fundamentale etiske og humanistiske principper, der ligger bag udelukkelsen af dødsstraf som strafferetlig reaktion under almindelige forhold, mener jeg bestemt tilsiger en total afskaffelse af dødsstraffen. Jeg må dog gøre opmærksom på, at enkelte medlemmer af den socialdemokratiske gruppe endnu ikke har afklaret deres stilling til lovforslaget, men ellers er den socialdemokratiske gruppe klar til stærkt at markere det retskulturelle fremskridt, der ligger i dødsstraffens totale afskaffelse.

Hans Toft: Spørgsmålet om dødsstraffen i såvel den militære straffelov som i den borgerlige straffelov vedrører en række enkeltbestemmelser og en række enkeltforhold. Jeg skal indskrænke mig til at behandle det principielle spørgsmål om dødsstraf eller ikke i krigstid og i denne forbindelse gerne indledningsvis betone, så kraftigt jeg kan, at den konservative folketingsgruppe er modstander af dødsstraf i enhver situation i fredstid.

Men det er jo ikke første gang, folketinget afskaffer dødsstraffen, hvis dette lovforslag vedtages. Det skete sidst i 1930 efter en indgående diskussion i forbindelse med den store straffelovsændring. Der var noget, der dengang fik folketinget til at afskaffe dødsstraffen, men der var altså også noget, der fik det samme folketing til at genindføre straffen. En straffelov uden dødsstraf holdt kun, til landet igen blev bragt ud i en krigssituation.

Efter en 15 års udvikling også i den hjemlige kriminalpolitik i retning af mere menneskelige strafferammer, som ikke indbefatter dødsstraffen, vedtog folketinget igen at indføre dødsstraffen og nu oven i købet med tilbagevirkende kraft, altså en endnu kraftigere reaktionsform end den, man havde afskaffet 15 år tidligere.

Dette siger også noget om de unormale tilstande, der spirer frem i krigens kølvand, og krig kan man i hvert fald ikke definitivt

udelukke ved nogen lovparagraf. Vi ved fra 1945, hvordan folkestemningen var og efter al sandsynlighed også vil blive i en tilsvarende situation. Vi ved, at der i en krigssituation vil være en endog meget stærk tendens til selvtægt over for disse vel grovest tænkelige forbrydelser, hvis ikke den straf kan idømmes, som de meget stærke folkestemninger vil gøre krav på, forbrydelser, hvis særlige farlighed ryster den almindelige retsbevidsthed i et samfund.

Jeg vil godt her i dag minde om, hvad en af vore allerstørste strafferets eksperter i nyere tid skrev om retsopgøret i 1945. Folketingets tidligere ombudsmand, dr.jur. Stephan Hurwitz, skrev i Ugeskrift for Retsvæsen 1945, afdeling B, side 134, følgende:

„De grunde, der ligger bag kravet om dødsstraf for forræderi og lignende rygangeløb på landsmænd under krigsforhold, er for det første sådanne, der har sammenhæng med disse forbrydelsers særlige farlighed, herunder den voldsomhed, hvorved de ryster den almindelige retsbevidsthed. Men hertil kommer deres sammenkædning med fjendtlige handlinger, som mødes med krigens eller partisankrigens våben. Den almindelige bevidsthed er indstillet på, at prisen i denne kamp er livet. Retsopgøret med stikkere og drabsmænd i fjendens tjeneste har psykologisk set træk af en forlænget krigsførelse. Også dette forklarer, at retsfølelsen her i langt højere grad end ved normal retsforfølgning leder til dødsstraf som den naturlige sanktion.“

Så vidt dr.jur. Stephan Hurwitz.

Det konservative folkeparti er modstander af dødsstraf i fredstid, men vi kan på den anden side ikke være med til at påtage os ansvaret for, at vi igen en gang skal indføre en lov om dødsstraf med tilbagevirkende kraft og, næste gang det eventuelt sker, tilmed med de erfaringer i erindring fra sidste gang, det skete, i 1945. Dette er i hvert fald en tilstand, som et retssamfund ikke kan acceptere igen.

Vi er mange her i folketinget, som ikke oplevede situationen i 1945, men vi har mulighed for at læse os til behandlingen her i folketinget af loven om dødsstraf med tilbagevirkende kraft. Jeg tror også, vi er mange, der specielt med denne behandling i erin-